

นโยบายการสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อการควบคุมยาสูบ ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๔

ที่มาและความสำคัญ

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2548 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเติมเต็มการดำเนินงานควบคุมยาสูบของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ (ศจย.) ทำหน้าที่หลักในส่วนของภาคปัญญา คือ การพัฒนาและสร้างผลผลิต อันได้แก่ การสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลข่าวสาร งานวิจัยด้านการควบคุมยาสูบ และการประเมินผล การสร้างและพัฒนาระบบการเฝ้าระวังการควบคุมยาสูบ รวมถึง การสร้างและพัฒนานักวิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ

ที่ผ่านมาภาระงานที่ ศจย. ได้เริ่มดำเนินไปแล้ว คือ การวางระบบเฝ้าระวังการควบคุมยาสูบของประเทศโดยการนำเสนอสถานการณ์การสูบบุหรี่ให้ทันสมัยและต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับการจัดทำแผนการควบคุมยาสูบแห่งชาติที่มีลักษณะมุ่งเป้าเพื่อแก้ปัญหาในกลุ่มต่างๆ ด้วยมาตรการต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินการเพื่อการควบคุมยาสูบของประเทศ ยิ่งไปกว่านั้น ยังได้ให้การสนับสนุนงานวิจัยทั้งงานวิจัยมุ่งเป้าเพื่อใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย (Commission research) ตลอดจนสนับสนุนนักวิชาการในสถาบันการศึกษา นักวิจัยทั้งระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และการสร้างนักวิจัยใหม่เพื่อสนับสนุนการดำเนินการควบคุมยาสูบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเน้นการจัดการให้เกิดงานวิจัยด้านนโยบายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ

1) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่สำคัญในการควบคุมยาสูบ โดยเฉพาะในการผลักดันเป็นนโยบาย การบริการและการรณรงค์สู่สาธารณะด้านการควบคุมยาสูบผ่านงานวิจัย และการจัดการความรู้

2) สนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวกับการควบคุมยาสูบแก่ภาคีต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะงานวิจัยที่มีผลนำไปสู่การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับประเทศ และงานวิจัยที่นำไปสู่การรณรงค์ภาคส่วนในสังคม รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการจัดทำรายงานผลและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานสากล ตามกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบ (WHO Framework Convention on Tobacco Control: FCTC)

- 3) เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ ให้บริการวิชาการ และสนับสนุนนักวิชาการเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการควบคุมการบริโภคยาสูบ
- 4) พัฒนาเครือข่ายนักวิจัย และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยด้านการควบคุมยาสูบ

การสนับสนุนการวิจัยด้านการควบคุมยาสูบ

ประเภทของงานวิจัย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) งานสนับสนุนทุนวิจัยและประเมินผลเชิงนโยบายเป็นชุดโครงการเพื่อการควบคุมยาสูบ (Commission research)
- 2) การสนับสนุนทุนการวิจัยทั่วไป
- 3) การสนับสนุนทุนวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์

กรอบประเด็นหรือคำถามการวิจัย

ที่ผ่านมา (ศจย.) ได้ทำการวิจัยและสนับสนุนนักวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ และสร้างฐานข้อมูลในการเฝ้าระวังสถานการณ์การควบคุมยาสูบอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนโครงการถึง 96 โครงการที่ได้รับทุนจาก (ศจย.) ในช่วงปี พ.ศ. 2549-เมษายน พ.ศ.2552 จึงต้องมีการวิเคราะห์หาส่วนขาดขององค์ความรู้ด้านการควบคุมยาสูบและวางแผนการวิจัยและวิเคราะห์ต่อยอดจากองค์ความรู้เดิม โดยจะให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยและประเมินผลที่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ ทั้งในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญในลำดับต้นๆ ประเด็นที่ (ศจย.) มุ่งให้การสนับสนุนทุนวิจัยในปี 2552-2554 คือ

(1) การเฝ้าระวังสถานการณ์ การบริโภคยาสูบ การกระทำผิดกฎหมาย การโฆษณา การส่งเสริมการขาย การไม่บังคับใช้กฎหมาย และการค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบผิดกฎหมาย

(2) การแก้ปัญหาการบริโภคยาสูบโดยใช้มาตรการทางภาษี และการรับมือภาวะคุกคามที่มาจากการค้าเสรี การทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศ/ภูมิภาคต่างๆ ระหว่างอาเซียนกับประเทศ/ภูมิภาคต่างๆ

(3) รูปแบบการบูรณาการบริการการเลิกบุหรี่ในระดับต่างๆ ต้นทุนของการจัดบริการ และประมาณการค่าใช้จ่ายต่อปีสำหรับผู้ป่วยในระบบประกันสุขภาพแต่ละระบบ รวมทั้งการพัฒนาประสิทธิภาพสายเลิกบุหรี่ทางโทรศัพท์ (Quit line) และหาปัจจัยที่นำไปสู่การเลิกบุหรี่

(4) การควบคุมผลิตภัณฑ์ รูปแบบต่างๆ ของยาสูบ เช่น ยาสูบไร้ควัน เป็นต้น และผลกระทบจาก แนวคิดการลดอันตรายในผลิตภัณฑ์ยาสูบของโลก ซึ่งส่งผลข้างเคียงในรูปแบบต่างๆ

(5) งานวิจัยเชิงพฤติกรรม สังคม และการสื่อสาร โดยเฉพาะปัญหา สาเหตุ ของการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักสูบหน้าใหม่ เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนสังคมและพฤติกรรมและผลักดันงานรณรงค์สร้างกระแส ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย

(6) บุหรี่มวนเอง ทั้งในเรื่องสถานการณ์การสูบบุหรี่มวนเอง แบบแผนการสูบบุหรี่ ระบบการจัดเก็บภาษีบุหรี่มวนเอง การบังคับใช้กฎหมายบุหรี่มวนเอง ผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นต้น

(7) การประเมินประสิทธิภาพมาตรการการควบคุมการบริโภคยาสูบ ที่ใช้อยู่เดิม และข้อเสนอแนะทางการเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น การห้ามใช้คำว่า Light, Mild บนซองบุหรี่ การพิมพ์รายชื่อสารพิษ/สารก่อมะเร็งบนซองบุหรี่ การขึ้นภาษีบุหรี่ การห้ามสูบบุหรี่ในภัตตาคาร บาร์ ตลาดสด การห้ามตั้งแสดง ณ จุดขาย รวมทั้งประเมินประสิทธิภาพของสื่อรณรงค์ และประเมินความสำเร็จของการผลักดันนโยบาย ในรูปตัวชี้วัดความสำเร็จ เช่นจำนวนผู้สูบบุหรี่ อัตราการขาดงาน หรือลาป่วย ลดลง เป็นต้น

กิจกรรมที่ทาง ศจย. สามารถสนับสนุนงบประมาณ ประกอบด้วย

1. กิจกรรมการวางแผน ตั้งคำถาม จัดตั้งทีมและพัฒนาชุดวิจัย (Planning grant)
2. กิจกรรมในกระบวนการวิจัย (Research grant)
3. กิจกรรมการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ (Research scholar)
4. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนนโยบาย

ดังนั้นในรอบปี 2552-2554 ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยเพื่อมุ่งแก้ปัญหาเชิงระบบและเสริมหนุนให้เกิดการรวมตัวของนักวิจัยเพื่อจัดทำชุดโครงการ ซึ่งสามารถขอทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนวิจัยในประเทศ หรือแหล่งทุนวิจัยระหว่างประเทศได้ โดยคาดว่า ผลการวิจัยจะนำไปสู่การเข้าใจสถานการณ์ การสร้างองค์ความรู้ใหม่และสามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการผลักดันนโยบายเพื่อการควบคุมยาสูบ และเพื่อหาทางเลือกเชิงนโยบายที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป